

PRODUKCIJA IZLOŽBE

Hrvatski restauratorski zavod

AUTORI IZLOŽBE

Tajana Pleše, Martina Ivanuš,
Iva Koci, Matija Marić

VIZUALNI IDENTITET

Pavle Dugonjić, Ljubo Gamulin

FOTOGRAFIJE

Arhiva Hrvatskog restauratorskog zavoda

SURADNICI

Abramović V., Alamat Kusijanović K., Andrić S., Antiškin R., Antolović S., Anušić E., Atlija I., Aumiller S., Badalić M., Bakliža N., Baković J., Barišić M., Bartol V., Begić Jarić M., Begović M., Belić Ž., Bezak J., Bin Latal K., Blašković A., Bobnjarić-Vučković V., Bolarić M., Borovac T., Borozan J., Bošnjak I., Bošnjak M., Bošnjak V., Botički V., Bradamante V., Braun B., Brdarić D., Brekalo J., Brzović G., Budicin M., Budoš J., Bulić G., Buljan Cypryn D., Buntić J., Car G., Carev B., Cavalli Ladašić H., Cukrov G., Curman M., Cvetković S., Cvitan D., Cvrtila J., Čačić L., Čamber I., Čataj L., Čelebić T., Čikara D., Črepinko D., Črešnjek S., Čulo A., Čustović I., Čurić A., Deak M., Debeljak K., Delić J., Demo J., Di Reda E., Drpić-Granić S., Dukić P., Dumbović A., Durbić Z., Duvančić R., Đuraš S., Đurđević N., Đurić M., Đurović M., Ercegovac R., Fabečić M., Fabijanović M., Fabris T., Ferić Balenović J., Filip A., Filipčić D., Filipović S., Fradelić L., Franić A. M., Franić Haniš P., Furdj D., Gajski B., Galović M., Gazde D., Gazde G., Geber Ž., Giener V., Gjini V., Gluhan A., Golubić M., Grebenar H., Grmoljez-Ivanković S., Hirschler Marić I., Hnatjuk Ž., Hodak S., Horvat R., Hrepić K., Hudolin E., Ivić D., Jagurić D., Jakopaš T., Jakopović D., Janeš A., Jelenčić M., Jelinčić M., Jengić I., Jerković I., Jerković M., Josipović M., Jozić K., Jukić M., Juranić S., Jurišić M., Kalilić R., Kallay S., Karakaš T., Karlović I., Karniš Vidović I., Kašnar Lj., Kašnar S., Kaurlotto M., Kekez Miljanić M., Keleminec Z., Kesić M., Kirić B., Kirić S., Kiršić M., Klarić M., Kliska J., Klofutar M., Knežević-Kuzman B., Kolaković Medunić Z., Kolar M., Kolić Pustić M., Koščec M., Kotlar A., Kovačić D., Kovačić-Karamatić K., Krkač M., Krmpotić M., Krstinić V., Krstulović N., Krulić K., Kučinac T., Kulenović S., Kuzek N., Kuzmanović N., Lalčić L., Lentić K., Lerotić P., Lešina N., Ljubičić I., Ljutić M., Lucić Vujičić S., Lučić N., Lujčić Z., Lukačević T., Majcan Šragalj R., Majer Jurišić K., Majurec D., Margetić A., Marinković V., Markić T., Marks Šimunović V., Markulinčić B., Marušić N., Mataković B., Mateljak M., Matašan D., Matica B., Matošević M., Matulić - Bilač Ž., Mavar R., Meter Kiseljak N., Mihajlović I., Miholjek I., Mihotović B., Milat M., Mileković R., Mileusnić O., Milković B., Miloslavić N., Milošević S., Milošević V., Misiuda D., Mlinarić Galler Ž., Mostarčić B., Mudronja D., Mustaček M., Nazor D., Nemeth M., Nevžala P., Nofta Lj., Obuljen Hromić P., Orčić Z., Orčić Vukašin A., Orlić P., Oros I., Oštarijaš N., Pajić D., Pal P.-S., Pamić S., Pasarić J., Pauk Silj I., Pavazza B., Pavetić D., Pavin M., Pavlek R., Pavličić M., Pedišić A., Percan T., Peršin E., Pervan Čizmić L., Planko - Kos S., Pleština T., Pohl Mitrović A., Pongrac I., Popović I., Postonjski M., Poša Njirić M., Potočić V., Požar D., Puhmajer P., Purišić S., Pušić A., Radić S., Rapaić D., Ratančić B., Ratkajec D., Regović B., Rihtar T., Roščić M., Rovičanac T., Rudeš Vončina V., Rušin Bulić A., Salaj M., Sambolčić I., Savinović G., Schmidt S., Sekulić P., Serhatlić S., Sikavica I., Sikinger T., Skračić A., Sobota M., Sokolić N., Stantić D., Stipičić M., Stipičić Miočić L., Strčić B., Svedružić Šeparović I., Svirac T., Šaina T., Šantić Ž., Šarić S., Šašinka O., Šimičić A., Šimleša K., Škarić K., Škarpa Dubreta D., Škevin Mikulandra A., Škomrlj A., Škudar J., Štević B., Štimac D., Štimac V., Štrok Maša M., Šuljić V., Šuman O., Šurina E., Tačković S., Tomljenović G., Topalović E., Torjanac D., Trputec Strčić T.-A., Trumbić T., Uglešić P., Ugrina H., Valentak K., Valjalo T., Vasić N., Vidović I., Vidušin A., Višnjić J., Vitori Š., Vlaho M., Vodička Miholjek K., Vrtulek M., Vrtulek Gerić A., Vučković V., Vukosavljević Z., Vuković - Biruš M., Vulelija G., Wolff Zubović M., Zekić M., Zmaić Kralj V., Zubčić K., Zugar V., Zupčić M., Zvonar M., Župan F.

VODITELJICA TEHNIČKE SLUŽBE MUO

Irma Huić

VODITELJICA ODJELA ZA MARKETING I

VEZE S JAVNOŠĆU

Vesna Jurić Bulatović

PEDAGOŠKI PROGRAM

Iva Koci (HRZ); Marta Kuliš Aralica, Iva Novak (MUO)

TEHNIČKI TIM MUO

Robert Brdarić, Zoran Čulibrk, Branko Dujčić,
Dražen Kordej, Luka Kovačević, Ivo Lovrić, Marijan
Muhić, Ljerk Rihter, Davorin Valder

VODITELJICA PR-A

Andrea Gerencer

LEKTURA

Rosanda Tometić

PARTNER MUO



SUORGANIZATOR IZLOŽBE

Muzej za umjetnost i obrt

STRUČNE SAVJETNICE

Ana Azinović Bebek,
Višnja Bralić

KUSTOSICA ZA IZLOŽBE MUO

Adriana Prlić



Varaždinske Toplice, župna crkva sv. Martina biskupa
Francesco Robba, oltar sv. Katarine, 18. stoljeće



Zagreb, Hrvatski povijesni muzej
Zastava križevačkog čizmarskog ceha, 18. stoljeće



Pazin, župna crkva sv. Nikole
Svod svetišta (oko 1470.)



4. 12. 2018. – 3. 2. 2019.

Muzej za umjetnost i obrt

TAJNI ŽIVOT BAŠTINE

70 godina sustavne
konzervatorsko-restauratorske
djelatnosti u Hrvatskoj



Hrvatski restauratorski zavod središnja je javna ustanova konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, koja se bavi istraživanjem, dokumentiranjem, valoriziranjem, interpretiranjem te nadzorom i/ili provođenjem izravnih radova konzerviranja i/ili restauriranja na arheološkim, nepokretnim i pokretnim kulturnim dobrima Republike Hrvatske.

Institucionalni počeci vezani su uz restauratorsku radionicu Muzeja za umjetnost i obrt od 1942. te uz osnivanje Restauratorskog zavoda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1948. godine. Tadašnja je aktivnost Zavoda bila usredotočena na slikarska djela na platnu i drvu, umjetnine na papiru te na drvenu polikromiranu skulpturu. Restauratorski zavod izdvojen je 1974. godine iz Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a od 1980. djelovao je pod nazivom Zavod za restauriranje umjetnina (ZZRU). Daljnji razvoj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, osobito obnove graditeljske baštine, potaknut je osnivanjem Restauratorskog zavoda

Hrvatske (RZH) u Zagrebu 1966. godine. RZH je zamišljen kao središnja konzervatorsko-restauratorska ustanova koja sjedinjuje cjelovite zaštitne radove na graditeljskoj i umjetničkoj baštini.

Hrvatski restauratorski zavod utemeljen je uredbom Vlade Republike Hrvatske iz 1996. godine o spajanju Zavoda za restauriranje umjetnina i Restauratorskog zavoda Hrvatske,

kao dviju javnih ustanova konzervatorsko-restauratorskih djelatnosti u vlasništvu Republike Hrvatske. Uz odjele u Splitu, Vodnjanu i Ludbregu, koji su Zavodu priključeni na početku, 1997. godine, postupno su se pridruživali i odjeli u Dubrovniku i Osijeku (1999.) te Rijeci (2005.) i Zadru (2006.), čime je prvi put objedinjena restauratorska služba na području cijele Hrvatske.



Pazin, župna crkva sv. Nikole Sakristijski ormar (1737.)



Mutvoran, župna crkva sv. Marije Magdalene Glavni oltar istog patrocinija, predela (1533.)



Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU Carlo Maratti (pripisano) / kopija prema Rafaelu, *Susret pape Lava I. Velikog s Atilom*, 18. stoljeće



Rovinj, župna crkva sv. Jurja i sv. Eufemije Pietro Negri, *Sv. Marija Magdalena*, druga polovica 17. stoljeća



Petrova gora (Petrovac) Ruševine pavlinskog samostana sv. Petra

Od utemeljenja Zavoda do danas djelatnost se proširila na sve vrste umjetnina, spomenika i arheoloških nalaza. Primjenjujući visoke standarde stručne djelatnosti, razvijajući nove metode i tehnike rada te njegujući sustav prijensa znanja, iskustava, vještina i kompetencija, Zavod je jedan od glavnih nositelja suvremene prakse zaštite i očuvanja kulturne baštine u Hrvatskoj. Usklađenost sa srodnim europskim ustanovama i svjetskim iskustvima postignuta je i zahvaljujući interdisciplinarnom pristupu zaštiti kulturnih dobara te različitim zanimanjima i specijalizacijama njegovih djelatnika.

Tijekom sedam desetljeća sustavne, institucionalne konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, djelatnici Zavoda radili su na dojmivom broju projekata. S obzirom na činjenicu da vrijednost baštine može biti određena s više aspekata (od povijesne, povijesno-umjetničke i kulturološke do sociološke, antropološke ili pak one emotivne), teško je istaknuti najvažnije projekte. Jer baštinicima je jednako vrijedna mala drvena kapela u Starom Brodu kao i renesansno remek-djelo šibenske katedrale. Shodno tome, Zavod jednaku brigu i pažnju pridaje svoj baštini koja mu je povjerena na skrb i obnovu.

Među množinom projekata istraženih i prezentiranih arheoloških nalazišta, obnovljenih

građevina te konzerviranih i restauriranih umjetnina, prema općoj kategorizaciji kulturnih dobara ipak se mogu izdvojiti radovi na obnovi sakralne i profane arhitekture Podunavlja, Tvrđe u Osijeku, Dvora Veliki Tabor ili pak dobrima upisanima na UNESCO-ovu listu svjetske baštine, poput Starog grada Dubrovnika, Dioklecijanove palače u Splitu, katedrala u Trogiru, Šibeniku i Poreču, stećaka, šibenske Tvrđave sv. Nikole, čipki ili pak odora i oružja sinjskih alkara. Valja navesti i vrsne rezultate arheoloških istraživanja: od izvanrednih nalaza izničke keramike iz podmorja otoka Mljeta, radova na istarskim kaštelima i kontinentalnim starim gradovima i utvrdama do novih spoznaja proizišlih iz istraživanja nalazišta Bojna - Brekinjova kosa. Djela istaknutih domaćih i europskih majstora skulpture (od Andrije Buvine, Ivana Duknovića, Jurja Dalmatinca, Francesca Laurane do Ivana Komersteinera, Vanje Radauša i mnogih drugih), slikarstva (od Julija Klovića, Lovre Dobričevića i Nikole Božidarevića, preko Tiziana Vecellija, Jacopa Tintoretta do Ivana Krstitelja Rangera, Vlahe Bukovca, Gustava Klimta i drugih velikana hrvatskoga slikarstva 19. i 20. stoljeća) te brojnih umjetnina i predmeta umjetničkog obrta iz najbogatijih riznica - sva je ta pokretna baština istražena i s pažnjom obnovljena.



Sotin, župna crkva Blažene Djevice Marije Pomoćnice kršćana Glavni oltar istog patrocinija (1768.)



Našice, Zavičajni muzej Našice Izidor Kršnjavi, *Bogorodica s Djetetom* (1877.)



o. Mijet, pličina Sveti Pavao Iznička keramika

Dosadašnju djelatnost Zavoda prate brojne nagrade za uspješno provedene projekte, među kojima valja izdvojiti nekoliko dobivenih Nagrada *Vicko Andrić* te nagrada Europske unije za kulturnu baštinu (Nagrada *Europa Nostra*).

Hrvatski restauratorski zavod pridružio se obilježavanju Europske godine kulturne baštine brojnim aktivnostima, upućujući na raznovrsna obilježja konzervatorsko-restauratorskih radova na arheološkoj, nepokretnoj i pokretnoj baštini. Tijekom godine brojnim događanjima predstavljeni su počeci projekata koji se realiziraju iz fondova Europske unije, programi aktualnih obnova, kao i uspješno dovršeni projekti. Objavama na mrežnim stranicama, javnim predstavljanjima, predavanjima i izložbama cilj je potaknuti najširu javnost na veću uključenost u očuvanje kulturne baštine boljim razumijevanjem njezinih vrijednosti.

Središnje događanje bogatog programa Zavoda u Europskoj godini kulturne baštine jest izložba „Tajni život baštine. 70 godina sustavne konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u Hrvatskoj“. Ova godina posvećena

kulturnoj baštini koincidira sa 70. obljetnicom sustavne konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u Hrvatskoj.

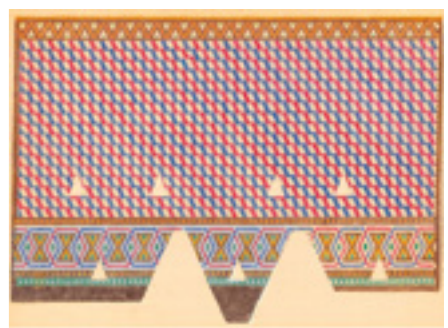
Tim povodom Zavod organizira izložbu kojom će posjetitelji na poučan i interaktivan način, u dijelovima prilagođen i najmlađima, upoznati najrazličitije aktivnosti i obilježja Zavodske djelatnosti bez koje baštinu ne bi bilo moguće sačuvati za buduće generacije.

S ciljem da četiri osnovna načela Europske godine kulturne baštine - uključivanje, održivost, zaštita i inovacija - ostanu jasno artikulirana i u budućnosti, Zavod se uključio u provedbu ciljeva „10 europskih inicijativa“ Europske komisije: od edukacije i razvijanja standarda kvalitete, preko interdisciplinarnih istraživanja do europskih kulturnih ruta i povezivanja s kulturnim turizmom.

Prateći počela suvremenih kulturnih politika, djelatnost Zavoda razvija se prema novim oblicima i načinima zaštite kulturnih dobara. No unatoč promjenama, trajna će vrlina djelatnosti ostati ista - u najboljem znanju i umijeću sačuvati našu jedinstvenu baštinu neprocjenjive vrijednosti.



o. Hvar, Hvar, franjevački samostan Gospe od Milosti Glavni oltar Sv. Križa, antependij, 17. stoljeće



Zagreb, župna crkva sv. Marka